

ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

Learning Leadership of Principals Affecting School Administration toward Excellence at Schools

Under the Secondary Educational Service Area Office 2

วิฑูรย์ สันนา¹ ดร.สนั่น ประจงจิต² รองศาสตราจารย์ ดร.อัฉรา นียมภา³

Witoon Sanna¹ Dr.Sanan Prachongchit² Assoc.Prof. Dr.Achara Niyamabha³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 2) ศึกษาการบริหารโรงเรียนเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนดังกล่าวและ 3) ศึกษาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 361 คน สุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ จากผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครู เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
2. ระดับการบริหารโรงเรียนเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
3. ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยสามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 85.20 และสามารถสร้างสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้ สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน คือ $Z(ECL) = 0.923(LLD)$

ABSTRACT

The purposes of this research were to study: 1) learning leadership of principals of schools under the Secondary Educational Service Area Office 2; 2) administration toward excellence of the schools; and 3) learning leadership of the principals effecting school administration toward excellence at the schools. A sample of 361 was randomly selected, using the stratified sampling, from directors, deputy directors and teachers of the schools. The tool used to collect was a questionnaire constructed by the researcher. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation and stepwise multiple regression analysis.

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเรียนรู้, การบริหารโรงเรียนเพื่อความเป็นเลิศ

¹ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

¹Master of Education Program in Faculty Educational Administration Kasetsart University

^{2,3}อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

^{2,3}Associate Professor in Faculty of Education Kasetsart University

ผู้ติดต่อ, อีเมล: วิฑูรย์ สันนา, Witoon_sanna@hotmail.com

รับเมื่อ 31 มกราคม 2564 แก้ไข 27 มีนาคม 2564 ตอปรับ 31 มีนาคม 2564

The research results were as follows.

1. Learning leadership of principals of the schools was overall at the high level.
2. Administration toward excellence of the schools was overall at the high level too.
3. Learning leadership of the principals had positive effects on the administration toward excellence of the schools at the 0.01 level of statistical significance, and could 85.20 percent predict the performance by creating the following equation Forecasting equations in standard form was $Z (ECL) = .923 (LLD)$

Keywords: Learning leadership, Administration excellence school

บทคัดย่อ

ในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลง การศึกษาคือรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการ แนวทางพัฒนาบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกของสังคมให้เป็นผู้มีคุณภาพและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ตั้งแต่แรกเกิดและทุกช่วงชีวิต ถ้าบุคคลในสังคมเป็นผู้มีคุณภาพและคุณลักษณะอันพึงประสงค์แล้วก็จะ เป็นกำลังในการทำประโยชน์กับสังคมและประเทศชาติ

การบริหารสถานศึกษาและการบริหารจัดการคุณภาพขององค์กร ให้ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ตามเป้าหมายที่กำหนดร่วมกันของครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย บทบาทที่สำคัญของการที่จะนำพา โรงเรียนไปสู่เป้าหมายนั้นก็คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนที่จะต้องมีความรู้ที่จำเป็นในการบริหารสถานศึกษาใน สภาพแวดล้อมสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และสร้างความสำเร็จในการทำภายในการบริหารสถานศึกษา ผู้นำการศึกษามี ความสำคัญอย่างยิ่งที่จะขับเคลื่อนให้องค์กรเจริญก้าวหน้าและบรรลุผลสำเร็จ โดยใช้ภาวะผู้นำการเรียนรู้จูงใจให้บุคคล ในองค์กรทำงานตามวัตถุประสงค์ ภาวะผู้นำการเรียนรู้ จึงเป็นกระบวนการเริ่มต้นที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้

ปัจจุบันโรงเรียนในประเทศไทยมีจำนวนมากที่เป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียง มีการแข่งขันทางด้านคุณภาพที่สูงและเป็น สถานศึกษาชั้นนำในระดับประเทศ เป็นที่ต้องการของผู้ปกครองและนักเรียนจึงทำให้บางโรงเรียนมีการแข่งขันที่น้อย รวมถึงจำนวนนักเรียนที่น้อยตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ นิคม แก้วสา (2548, หน้า 3) ที่กล่าวว่า มีโรงเรียนอีกจำนวน หนึ่งที่มิสภาพด้อยกว่าซึ่งจำเป็นต้องได้รับการเร่งรัดปรับปรุงคุณภาพการศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐานให้เป็นที่ไว้วางใจ ของผู้ปกครองและมีเสถียรภาพในการบริหารการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ เป็นกลไกที่สำคัญในการบริหารการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับในสังคม

การบริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ และมีคุณภาพ เป็นเรื่องสำคัญและท้าทายของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ต้องตระหนัก และให้ความสำคัญต่อการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล กำหนด ยุทธศาสตร์ การบริหารสถานศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม มีหลักธรรมาภิบาล และเป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2557, หน้า 10) ได้กล่าวว่า การยกระดับคุณภาพการศึกษาและมาตรฐาน ของการศึกษานั้นว่าเป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง หากประเทศไทยต้องก้าวไปสู่สังคมที่มีขีดความสามารถในการแข่งขัน สามารถพัฒนาความรู้ ทักษะและสมรรถนะเพื่อที่จะบรรลุศักยภาพและตอบสนองความต้องการของตนเอง อีกทั้งก่อให้เกิดประโยชน์กับประเทศชาติ

โรงเรียนที่ดีมีคุณภาพ จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและเป็นกุญแจสำคัญที่นำไปสู่การเป็นโรงเรียนดี มีคุณภาพนั่นคือคุณภาพการบริหารโรงเรียน สอดคล้องกับความเห็นของ โชติช่วง พันธ์เวช (2551, หน้า 18) ที่กล่าวว่า ความเป็นเลิศของโรงเรียนเป็นการพัฒนาด้านคุณภาพของโรงเรียนให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์การจัดการศึกษา และระบบ

การบริหารจัดการให้สู่ความเป็นเลิศ การศึกษาไทยได้มีความพยายามในการส่งเสริมสถานศึกษาให้ก้าวสู่ความเป็นเลิศ มาโดยตลอดสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2547, หน้า 22) ที่กล่าวถึงโครงการที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมโรงเรียนให้มี คุณภาพ ได้แก่ โรงเรียนดีเด่นรางวัลพระราชทาน โรงเรียนต้นแบบ โรงเรียนดีประจำตำบล โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่ง โรงเรียนในฝัน เป็นต้น โครงการดังกล่าวมุ่งให้เกิดการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมีความเป็นเลิศ และเกิดความ เสริมภาคในการให้บริการทางการศึกษาที่เท่าเทียมกันและได้มาตรฐาน

แผนปฏิบัติการราชการปีการศึกษา 2563 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ได้ดำเนินการจัดทำ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยกำหนดยุทธศาสตร์กลยุทธ์ และจุดเน้น ในการพัฒนา ระบบการบริหารจัดการสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัด โดยเฉพาะการส่งเสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สู่ความเป็นเลิศ

จากที่กล่าวมาข้างต้น ภาวะผู้นำการเรียนรู้และการบริหารโรงเรียนเพื่อความเป็นเลิศ จึงมีบทบาทที่สำคัญในการ บริหารและจัดการศึกษาของโรงเรียนให้เป็นที่ไปตามเป้าหมายของโรงเรียนที่กำหนด ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำ การเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ทั้งนี้เพื่อที่จะได้นำผลการวิจัยมาเป็นข้อมูล วางแผน และพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 อยู่ในระดับใด
2. การบริหารโรงเรียนเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 อยู่ในระดับใด
3. ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 หรือไม่

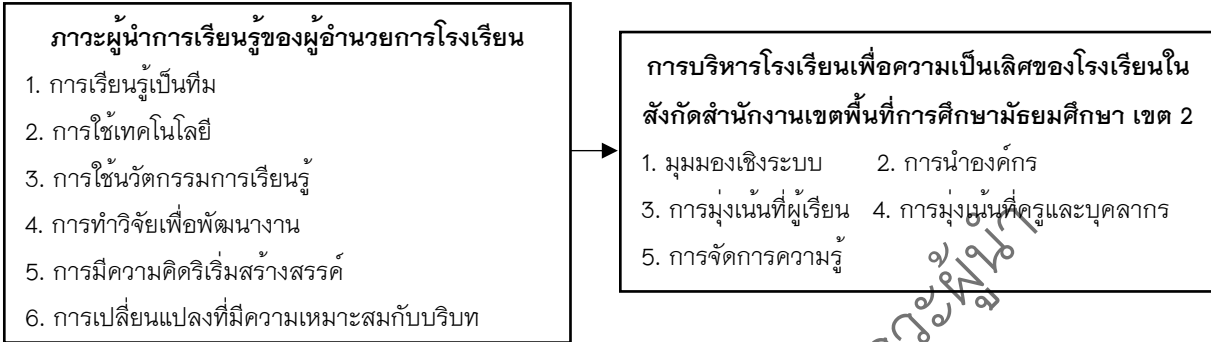
ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารโรงเรียนเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนเพื่อความเป็นเลิศ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยใช้หลักการและแนวคิดจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของนักวิชาการ นำมาสังเคราะห์ โดยมีวิธีพิจารณาจากองค์ประกอบที่มีนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศ มาใช้เป็นองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้ ได้องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน ดังนี้ 1) การเรียนรู้เป็นทีม 2) การใช้เทคโนโลยี 3) การใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ 4) การทำวิจัยเพื่อพัฒนางาน 5) การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และ 6) การเปลี่ยนแปลง

ที่มีความเหมาะสมกับบริบท ส่วนการบริหารโรงเรียนเพื่อความเป็นเลิศ เมื่อนำองค์ประกอบที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของนักวิชาการ นำมาสังเคราะห์โดยมีวิธีพิจารณาจากองค์ประกอบที่มีนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศ มาใช้เป็นองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อความเป็นเลิศ ได้องค์ประกอบของการบริหารโรงเรียน เพื่อความเป็นเลิศ ดังนี้ 1) มุมมองเชิงระบบ 2) การนำองค์กร 3) การมุ่งเน้นที่ผู้เรียน 4) การมุ่งเน้นที่ครูและบุคลากร และ 5) การจัดการความรู้ ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 6,056 คน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 52 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการและครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ได้มาโดยวิธีการ ดังนี้

1. การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรทั้งหมด โดยเทียบกับตาราง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างสำเร็จรูปของเคริชเมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างใน สมบัติ ท้ายเรือคำ (2551, หน้า 55) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 361 คน
2. วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วนของประชากร ได้กลุ่มตัวอย่าง 361 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ 3 คน รองผู้อำนวยการ จำนวน 4 คน และครู จำนวน 354 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 แบ่งแบบสอบถามทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบไปด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิสูงสุดทางการศึกษา เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale)

ตอนที่ 3 การบริหารโรงเรียนเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอความอนุเคราะห์จากประธานโครงการปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อจัดทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

2. ดำเนินการส่งแบบสอบถามที่จัดทำโดยใช้เป็นแบบสอบถามออนไลน์ (Google form) จำนวน 361 ฉบับไปยังโรงเรียนที่มีกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอรับความอนุเคราะห์การตอบแบบสอบถาม โดยการติดตามการทำแบบสอบถามผ่าน (Google form) จำนวน 2 ครั้ง

3. ตรวจสอบความสมบูรณ์และจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามออนไลน์ (Google form) ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS) ซึ่งแบบสอบถามที่สมบูรณ์ได้ตอบรับกลับคืนมาจำนวน 361 ฉบับ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และกึ่งรอดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการใช้เทคโนโลยีมีอันดับสูงสุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเป็นอันดับสูงสุด รองลงมาด้านภาระเรียนรู้เป็นทีม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และด้านการทำวิจัยเพื่อพัฒนางาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเป็นอันดับต่ำสุด ดังตาราง 1

ตาราง 1 ภาพรวมภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน

อันดับ	รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	การใช้เทคโนโลยี	4.07	0.74	มาก
2	การเรียนรู้เป็นทีม	4.02	0.73	มาก
3	การเปลี่ยนแปลงที่มีความเหมาะสมกับบริบท	3.91	0.81	มาก
4	การใช้นวัตกรรมการเรียนรู้	3.89	0.80	มาก
5	การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.82	0.89	มาก
6	การทำวิจัยเพื่อพัฒนางาน	3.80	0.79	มาก
	รวม	3.91	0.79	มาก

2. การบริหารโรงเรียนเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการจัดการความรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเป็นอันดับสูงสุด รองลงมาด้านการนำองค์กร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และด้านการมุ่งเน้นที่ครูและบุคลากร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับต่ำสุด ดังตาราง 2

ตาราง 2 ภาพรวมองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียน

อันดับ	รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	การจัดการความรู้	4.08	0.77	มาก
2	การนำองค์กร	4.04	0.81	มาก
3	มุมมองเชิงระบบ	4.01	0.79	มาก
4	การมุ่งเน้นที่ผู้เรียน	4.01	0.77	มาก
5	การมุ่งเน้นที่ครูและบุคลากร	3.99	0.82	มาก
รวม		4.02	0.80	มาก

3. ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า ตัวแปรที่ทำนาย คือภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 คิดเป็นร้อยละ 85.20 ส่งผลกันในทางบวก ดังตาราง 3

ตาราง 3 ภาพรวมภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียน

ตัวแปร	B	SE	Beta	t	Sig
ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหาร	.946	.021	.923	45.509	.000
ค่าคงที่ Constant (a)	.318	.083		3.838	.000

R = .923 R² = .852 SEE = .288 F = 2071.099 Sig = .000

*มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 2 โดยนำเสนอการอภิปรายผลการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.91) แสดงว่าผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการโรงเรียน พร้อมใช้รูปแบบการเรียนรู้เป็นทีมพร้อมนำเอาองค์ความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้เป็นทีม และแนวความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาออกแบบ สร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ในการบริหารโรงเรียน ควบคู่กับการทำวิจัยเพื่อพัฒนางานอย่างมีประสิทธิภาพ ในการแก้ปัญหาภายในองค์กร และผู้บริหารใช้ภาวะการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่มีความเหมาะสมกับบริบทการ เพื่อให้สอดคล้องกับโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับ กนกอร สมปราชญ์ (2558, หน้า 9) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วยการเรียนรู้เป็นทีม การเรียนรู้ด้วยตนเองและการสร้างสรรค์นวัตกรรม การใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การทำวิจัยเพื่อพัฒนางาน และสอดคล้องกับ Halbert and Kaser (2013, p. 75) ซึ่งได้สรุปคุณลักษณะที่สำคัญ

ของภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่าผู้นำต้องสร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศโดยการใช้เทคโนโลยีที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้และนวัตกรรมซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำโรงเรียนใน British Columbia และมีความสอดคล้องกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ดังกล่าว ดังนั้นองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้จึงประกอบด้วย การมีความคิดสร้างสรรค์ การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานควบคู่กับการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ การเรียนรู้เป็นทีม และการทำวิจัย

2. ผลการศึกษาระดับภาวะการบริหารโรงเรียนเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 2 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) แสดงว่าผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 2 มีการบริหารจัดการโรงเรียนเพื่อความเป็นเลิศโดยที่ผู้อำนวยการโรงเรียนมีแนวคิด มุมมองเชิงระบบในการบริหารจัดการกับองค์ประกอบทุกส่วนขององค์กรให้เป็นองค์กรหนึ่งเดียว เพื่อเป็นกรอบแนวคิดการทำงานที่มอง แบบแผนและความเชื่อมโยงกันระหว่างองค์ประกอบย่อย ที่นำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล พร้อมทั้งมีหลักในการนำองค์กรโดยที่ผู้อำนวยการโรงเรียนมีการบริหารจัดการเกี่ยวกับวิธีการที่ผู้บริหารโรงเรียนชั้นนำ การกำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยม ผลการดำเนินการที่คาดหวังของโรงเรียนของผู้นำระดับสูง รวมทั้งระบบธรรมาภิบาลของโรงเรียน และการดำเนินการเกี่ยวกับจริยธรรมกฎหมายและความรับผิดชอบต่อชุมชน ควบคู่กับการบริหารโรงเรียนโดยยึดการมุ่งเน้นผู้เรียน มีการสร้างความผูกพันกับผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อความสำเร็จด้านการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา และการสร้างวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พร้อมกับมุ่งเน้นที่ครูและบุคลากรเพื่อสร้างความผูกพัน ความสามัคคีในครูและบุคลากรเกิดความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างเต็มศักยภาพ ร่วมสร้างสรรค์ และพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน พร้อมทั้งดำเนินการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบที่ทำให้เกิดการรวบรวมองค์ความรู้ โดยให้ทุกคนสามารถเข้าถึงความรู้และนำความรู้นั้นไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและองค์กรพร้อมทั้งเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ ที่สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, หน้า 12) กล่าวว่าการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล มุ่งเน้นการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การพัฒนาบุคลากรหลักที่เป็นกลไกในการขับเคลื่อน เช่น ผู้บริหารโรงเรียน ครูคณะกรรมการสถานศึกษาผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ดังนั้น ความรู้ความสามารถและการยอมรับความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากลเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ จึงมีความจำเป็นที่ต้องพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง คุณลักษณะสำคัญประการหนึ่งที่จะแสดงว่าโรงเรียนได้พัฒนาสู่มาตรฐานสากล คือ การบริหารจัดการโรงเรียนด้วยระบบคุณภาพ ประกอบไปด้วย มุมมองเชิงระบบ การมุ่งเน้นที่ผู้เรียน การมุ่งเน้นที่ครูและบุคลากร และสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, หน้า 13) ได้ขับเคลื่อนนโยบายโรงเรียนมาตรฐานสากลมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 มีความมุ่งหวังที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพเทียบเท่ารางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA) ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่มีต้นแบบมาจากรางวัลคุณภาพแห่งชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา ที่เรียกว่า The Malcolm Baldrige National Quality Award (MBNQA) ที่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) โดยมีองค์ประกอบดังนี้ การนำองค์กร การมุ่งเน้นที่ผู้เรียน การมุ่งเน้นที่ครูและบุคลากร การจัดการความรู้ และสอดคล้องกับ วิฑูรย์ สิมะโชคดี (2550, หน้า 23) ให้ความสำคัญความเป็นเลิศ (Excellence) หมายถึง องค์กรที่ได้รับรางวัลคุณภาพที่มีเกณฑ์เป็นที่ยอมรับเป็นสากล อาทิ รางวัลคุณภาพแห่งชาติชื่อ MBNQA (Malcolm Baldrige National Quality Award) ในประเทศสหรัฐอเมริกา รางวัลคุณภาพแห่งชาติชื่อ SQA (Singapore Quality Award) ในสิงคโปร์ และรางวัลคุณภาพแห่งชาติชื่อ TQA (Thailand Quality Award) ในประเทศไทย

3. ผลการศึกษาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียน เพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า ภาพรวมภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน กับการบริหารโรงเรียนเพื่อความเป็นเลิศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และคิดเป็นร้อยละ 85.20 ส่งผลกันในทางบวก ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการเรียนรู้เป็นทีม การใช้เทคโนโลยี การใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การทำวิจัยเพื่อพัฒนางาน และการเปลี่ยนแปลงที่มีความเหมาะสมกับบริบท ซึ่งสอดคล้องกับ กนกอร สมปราษฎย์ (2557, หน้า 5) ได้ทำการวิจัยเพื่อหาคำตอบและคุณลักษณะที่สำคัญของภาวะผู้นำการเรียนรู้ โดยศึกษาจากผู้บริหารโรงเรียนที่มีลักษณะโดดเด่นและเป็นผู้นำการเรียนรู้ทั้งของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาและประถมศึกษา จำนวน 6 โรงเรียนโดยใช้วิธีวิจัย สร้างทฤษฎีฐานราก รวมทั้งการวิเคราะห์องค์ประกอบ และสรุปได้ว่าองค์ประกอบที่สำคัญของภาวะผู้นำการเรียนรู้มี 10 องค์ประกอบ ซึ่งใช้กำหนดเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของภาวะผู้นำการเรียนรู้ การที่ผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะผู้นำการเรียนรู้จะส่งผลการบริหารโรงเรียนเพื่อความเป็นเลิศที่สอดคล้องกับ Kouzes and Posner (2006, p. 23) ได้กล่าวถึงการปฏิบัติการณ์ภาวะผู้นำ (Leadership Practice) ว่ามี 5 องค์ประกอบที่สำคัญ คือ เป็นแบบอย่างที่ดี (Model the Way) เป็นผู้มีความเชื่อคำนิยามแห่งตนชัดเจน และสอดคล้องกับค่านิยมขององค์กร แสดงให้เห็นจุดยืนของผู้นำว่าทำไปเพื่ออะไร และต้องแสดงออกให้เห็นด้วย พร้อมสร้างแรงบันดาลใจไปสู่วิสัยทัศน์ร่วม (Inspire a Shared Vision) เป็นการสื่อสารให้เห็นวิสัยทัศน์ร่วมทำสิ่งที่น่าสนใจและเป็นไปได้ นำเอาความคิดเชื่อ ความคาดหวังมาหลอมรวมกันและสื่อความหมายให้ทราบโดยทั่วกัน และสร้างกลยุทธ์และกระบวนการที่ท้าทาย (Challenge the Process) เป็นการมองหาโอกาสและวิธีการเพื่อการเปลี่ยนแปลงสร้างนวัตกรรม ปรับปรุงการทำงานเพื่อเพิ่มคุณภาพและการเรียนรู้ของคนและองค์กร ส่งเสริมพลังกันเพื่อบรรลุเป้าหมาย (Enable Other to Act) เป็นการสร้างความร่วมมือ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร สร้างศรัทธา ความไว้วางใจ มีการกระจายภาวะผู้นำเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ อีกทั้งกระตุ้นและเสริมพลังใจ (Encourage the Heart) เป็นการเสริมสร้างเพื่อสู่ความเป็นเลิศของสมาชิกให้คุณค่าของสมาชิกทุกคน เป็นส่วนสำคัญของความสำเร็จ และสร้างชุมชนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลกรวิจัย ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนพบว่า ด้านการทำวิจัยเพื่อพัฒนางาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้อำนวยการโรงเรียนควรสนับสนุนและส่งเสริมครูและบุคลากรใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานในการแก้ปัญหา และการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนพร้อมพัฒนาโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล พร้อมนำผลหรือรูปแบบที่ได้จากการวิจัยมาต่อยอดองค์ความรู้จนให้เกิดเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

1.2 จากผลการวิจัย การบริหารโรงเรียนเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่าด้านการมุ่งเน้นที่ครูและบุคลากร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ผู้อำนวยการโรงเรียนควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และมีการบริหารจัดการจัดสรรครูและบุคลากรอย่างเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและการสร้างความผูกพัน และความสามัคคีให้ครูและบุคลากรเกิดความมุ่งมั่น ตั้งใจในการทำงานอย่างเต็มศักยภาพเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียนที่กำหนด

1.3 จากผลการวิจัย ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียน เพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปรากฏผลดังนี้

1.3.1 ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการทำวิจัยเพื่อพัฒนางานส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ด้านมุมมองเชิงระบบและด้านการมุ่งเน้นที่ครูและบุคลากรในระดับที่ต่ำสุด ดังนั้นผู้อำนวยการโรงเรียน ควรใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนได้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาครูและบุคลากรของโรงเรียน และใช้การวิจัยในการแก้ไขปัญหาครูและบุคลากรเพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีการพัฒนาตนเองรวมถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้บรรลุเป้าประสงค์ของโรงเรียน

1.3.2 ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ด้านการนำองค์กร ด้านการมุ่งเน้นที่ผู้เรียน และด้านการจัดการความรู้ ในระดับที่ต่ำสุด ดังนั้นผู้อำนวยการโรงเรียน ควรใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ออกแบบ สร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียน รวมถึงสร้างนวัตกรรมที่เกิดจากความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยการบริหารโรงเรียนด้วยการมองภาพรวมขององค์กรมีเป้าหมายที่ชัดเจน ยึดหลักธรรมาภิบาล และวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียนในภาพรวมนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ผู้เรียนมากำหนดทิศทางในการวางวิสัยทัศน์ รวมถึงมีระบบการจัดเก็บองค์ความรู้ที่ทันสมัย และองค์ความรู้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนได้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลและพร้อมมุ่งสู่ความเป็นเลิศ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และมีอิทธิพลต่อการบริหารโรงเรียนเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียน ดังเห็นได้จาก การศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

2.2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน ในด้านการใช้เทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก จึงเห็นว่าควรศึกษา เรื่องภาวะผู้นำการเชิงนวัตกรรมการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนและวัฒนธรรมขององค์กร ที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

2.3 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารโรงเรียนเพื่อความเป็นเลิศ ในด้านการจัดการความรู้ อยู่ในระดับมาก การควรมีการศึกษาในเรื่อง รูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

2.4 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนเพื่อความเป็นเลิศ ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียน เพื่อให้เกิดการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพตรงตามและมาตรฐานการศึกษาของชาติ

เอกสารอ้างอิง

- กนกอร สมปราชาญ. (2557). *ภาวะผู้นำ: แนวคิด ทฤษฎีและการพัฒนา*. ขอนแก่น: ภาควิชาการการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- _____. (2558). *ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน: การศึกษาทฤษฎีฐานราก. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*
- โชติช่วง พันธุ์เวช. (2551). *แม่แบบการจัดการจัดการศึกษาเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- นิคม แก้วสา. (2548). *การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเพชรละคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพชรบูรณ์ เขต 3*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
- วิฑูรย์ ลิ้มะโชคดี. (2550). *TQM คู่มือพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เนชั่นบุ๊คส์.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2551). *ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กอปรสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. (2563). *ข้อมูลพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2*. (Online). www.secondary2.obec.go.th/sesao2/, 7 กันยายน 2563.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *โรงเรียนมาตรฐานสากล คู่มือการบริหารจัดการระบบคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2559). *เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) ของโครงการ โรงเรียนมาตรฐานสากล ปี 2559 – 2560*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). *คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี*. (Online). http://www.onec.go.th/onec_web/main, 20 กันยายน 2563.
- Halbert, J. and L. Kaser. (2013). *Innovative learning environment: developing leadership in British Columbia in Leadership for 21st. Century Learning: OECD*.
- Kouzes, J. M. and B. Z. Posner. (2006). *Leadership Practices Inventory*. 3rd edition. Pfeiffer, San Francisco, CA: Jossey-Bass.